

Katarzyna Parzych

"Religie w dobie pluralizmu i dialogu", red. Andrzej Wańka, Szczecin 2004 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 42/2, 224-225

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Religie w dobie pluralizmu i dialogu, red. Andrzej Wańka, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2004, ss. 155.

W serii „Studia i Rozprawy” nr 1 Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego ukazała się praca zbiorowa *Religie w dobie pluralizmu i dialogu* pod redakcją ks. Andrzeja Wańki. Jest to opracowanie naukowe zagadnień z zakresu religioznawstwa oraz dialogu międzyreligijnego. Publikacja została przedstawiona do recenzji ks. prof. Stanisławowi Rabciejowi. Zawiera siedem artykułów i bibliografię na temat dialogu międzyreligijnego. Pierwszy pt. *Racjonalność przekonań religijnych*, autorstwa ks. Zdzisława Kropiewskiego, przedstawia analizę psychologicznych postaw wobec religijności z uwzględnieniem racjonalnego dowodzenia wiary. Ukazuje poglądy na temat racjonalności przekonań religijnych. W tym celu Autor przeprowadza dyskusję nad fundamencjonalistycznym i ewidencjonalistycznym podejściem do racjonalności przekonań religijnych oraz omawia teorię wiarygodności przekonań. Następnie ukazuje pogląd o braku konieczności rozumowego udowodnienia przekonań religijnych. Przeprowadzone analizy pozwoliły Autorowi nakreślić dynamiczny model racjonalności przekonań religijnych, uwzględniający różne postawy wobec religijności. Ks. Krzysztof Wojtkiewicz, w artykule *Doświadczenie Boga jako postawa dialogu międzyreligijnego. Perspektywa chrystologiczno-trynitarna*, czyni refleksję nad monoteizmem jako podstawą religijności judaizmu, chrześcijaństwa i islamu. Omawia różnice i wzajemne odniesienia pomiędzy trzema religiami monoteistycznymi. Następnie charakteryzuje postawę chrześcijan w dialogu międzyreligijnym. Określa ją jako chrystologiczną i trynitarną. Kładzie tym samym akcent na istotę chrześcijaństwa, opartą na osobowej pełni Objawienia Bożego w Jezusie Chrystusie. Ks. Sławomir Bukalski, w artykule pt. *Psychologiczne aspekty dialogu międzyreligijnego*, omawia kryteria i motywy uczestnictwa w dialogu międzyreligijnym. Ks. Andrzej Wańka, w artykule pt. *Islam jako religia totalna*, krótko przedstawia doktrynę islamu: teologię i prawo, historię tej religii oraz sytuację islamu w czasach współczesnych. Ukazuje źródła charakterystycznego dla islamu podporządkowania wierze religijnej wszystkich aspektów życia jej wyznawców. W podsumowaniu przeprowadza ocenę islamu w odniesieniu do kultur, z którymi styka się ta religia. Ks. Rafał Markowski, w artykule pt. *Władza islamu a władza Kościoła*, omawia urząd kalifa oraz porównuje władzę w islamie z władzą w Kościele. Podstawę dla istniejących różnic dostrzega w charyzmatycznym wymiarze urzędu kościelnego. Ks. Waldemar Chrostowski, w artykule *Chrześcijaństwo i żydzi w pluralistycznym świecie – wyzwania i problemy*, ocenia możliwości dialogu chrześcijańsko-żydowskiego we współczesnym świecie. Podkreśla trudności w dialogu obu religii, związane z subiektywnym podejściem do wspólnych doświadczeń w przeszłości. Podstawę owocnego dialogu

dostrzeżenia w faktach i ich uwarunkowaniu historycznym oraz w dobrej woli. Eugeniusz Sakowicz, w artykule *Dialog międzyreligijny – podstawy i perspektywy*, zajmuje się określeniem dialogu i dialogu międzyreligijnego oraz jego teologicznymi podstawami. Przedstawia formy dialogu międzyreligijnego oraz jego cele i perspektywy. Ukazuje naukę Kościoła na temat dialogu z żydami i muzułmanami. Analizuje postawy wobec dialogu międzyreligijnego, szkicując duchowość dialogu, syntetycznie wyrażoną w *dekalogu dialogu międzyreligijnego*. Każdy artykuł jest opatrzony w literaturę źródłową i przedmiotową. Ponadto do całości opracowania jest dodany wykaz bibliograficzny wybranych publikacji na temat dialogu międzyreligijnego, sporządzony przez E. Sakowicza. Zawiera 187 adresów bibliograficznych monografii, artykułów i prac zbiorowych autorów polskich i zagranicznych.

Książka jest cennym opracowaniem z zakresu religiologii i teologii dialogu, ze szczególnym akcentem położonym na relacjach między judaizmem, chrześcijaństwem i islamem. Tezy w niej zawarte są uzasadnione źródłowo oraz w literaturze przedmiotu. Artykuły stanowią owoc rzetelnego studium zagadnienia oraz nawiązują do doświadczenia zdobytego w dialogu międzyreligijnym.

Publikacja jest przeznaczona dla polskiego czytelnika, chociaż dobrze byłoby udostępnić ją także czytelnikom spoza granic naszego obszaru językowego. Podejmuje bowiem zagadnienia istotne dla rozwoju świadomości religijnej chrześcijan nie tylko w Polsce. Potrzebne jest też upowszechnianie wiedzy o religijności i o wielkich religiach monoteistycznych. Poznanie innych religii sprzyja zrozumieniu, pojednaniu i rodzi szacunek dla inaczej wierzących. Nieznajomość różnic doktrynalnych i zasad moralnych innych religii uniemożliwia owocny dialog, w którym ma miejsce wspólne dążenie i wzajemna pomoc w osiąganiu celu ludzkiego istnienia, czyli pełni życia w Bogu.

Katarzyna Parzych

Hans Otmar Meuffels, *Kommunikative Sakramententheologie*, „Herder”, Freiburg – Basel – Wien 1995, ss. 384.

Sakramenty były zawsze przeżywane w Kościele jako najbardziej podstawowe rzeczywistości wiary chrześcijańskiej i jako takie stawały się zawsze tematem refleksji teologicznej. Wychodząc z założenia, że tradycja chrześcijańska musi być otwarta zawsze na teraźniejszość i przyszłość, w połączeniu z zawsze dynamicznym i aktualnym odniesieniem jej do miłości Boga, H.O. Meuffels podjął się ko-